

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE PRUDNICKIM za 2013R. I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

WSTĘP

Bezrobocie w głównej mierze jest zjawiskiem strukturalnym wynikającym z braku równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na nią i ściśle wiąże się ze zmianami zachodzącymi na rynku pracy.

Istotny wpływ na strukturę tej podaży ma wprowadzenie na początku lat 90-tych gospodarki rynkowej, z którą wiąże się otwarcie na świat zewnętrzny, szybka modernizacja a także dopływ nowych technologii systemu produkcyjnego. Doprowadziło to do pojawienia się trudności dostosowawczych do nowych zawodów, technologii jak i form pracy, jak również o wystąpieniu problemów przystosowania w odpowiednim tempie posiadanych kwalifikacji, wykształcenia oraz zawodów do przyszłych potrzeb i wymogów gospodarczych.

W związku z tym szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię planowania systemu edukacyjnego pod kątem dostosowania struktury kształcenia, szkolenia i przekwalifikowywania dla określenia zapotrzebowania gospodarki na zasoby pracy według kwalifikacji zawodowych.

Realizowanie tych zamierzeń wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy. W tym celu wykorzystana została metoda o nazwie **Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, która oznacza proces systematycznego obserwowania

zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju zawodowym. Zebrane w tym procesie dane stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Pod pojęciem **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast określenie **zawód nadwyżkowy** oznacza zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadpodstawowych,
- lokalne organy samorządowe,
- instytucje szkoleniowe

2. Podstawa opracowania

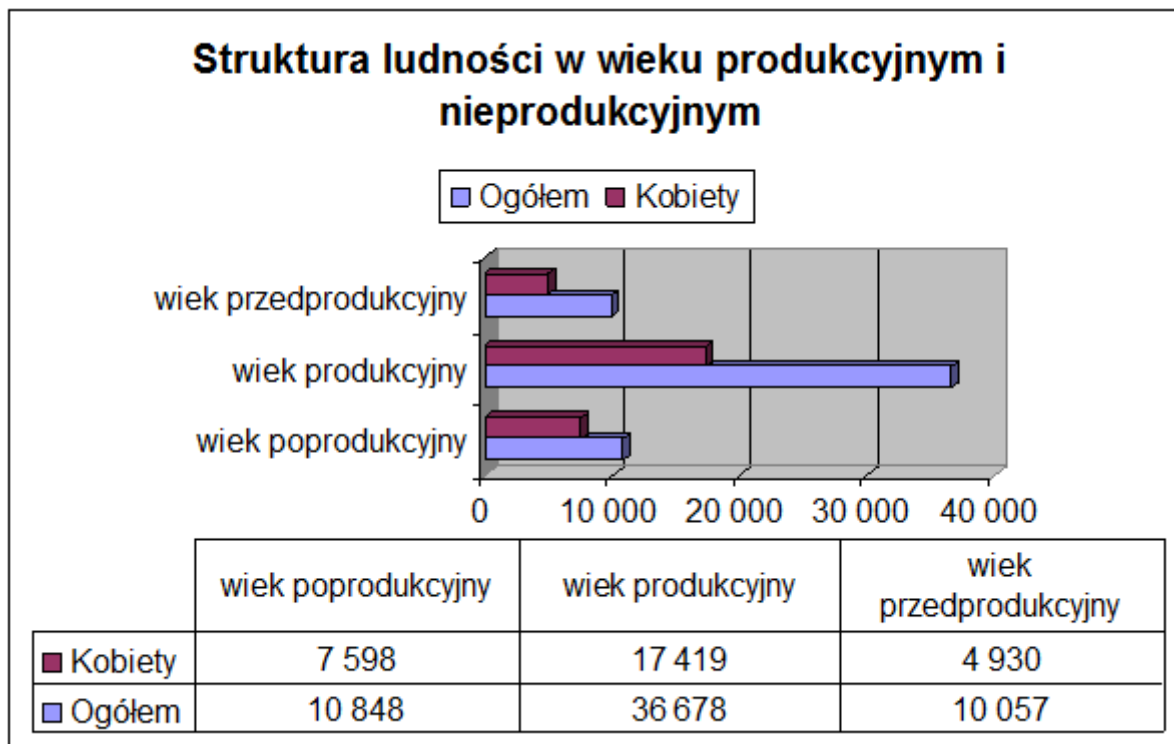
Podstawowymi źródłami informacji wykorzystanymi w opracowaniu są zestawienia danych statystycznych dotyczących osób bezrobotnych oraz oferty pracy będące w dyspozycji Urzędu Pracy.

Dane oparte są na podstawie załączników do sprawozdania MPiPS-01:

- załącznik 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy i oferty pracy”
- załącznik 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności”

Powiat prudnicki zajmuje powierzchnię 572 km² i obejmuje swoim zasięgiem miasta i gminy: Prudnik (10 sołectw), Głogówek (22 sołectwa), Biała (28 sołectw) oraz gminę Lubrza (11 sołectw).

Wykres 1 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym – stan na 31 grudnia 2012r.

Powiat wyróżnia się, w stosunku do innych terenów województwa opolskiego, atrakcyjnym położeniem geograficznym w pobliżu granicy z Czechami u podnóża Gór Opawskich ze zróżnicowanym krajobrazem terenu. Ponadto powiat jest dobrze skomunikowany z całym obszarem Śląska i pozostałymi częściami Sudetów poprzez „trasę sudecką” oraz północną część Czechów i Moraw.

Drugim bardzo istotnym atutem powiatu prudnickiego jest zróżnicowana struktura ludności pod względem pochodzenia, występuje bowiem w symbiozie ludność rodzima i napływowa. Różnorodność etniczna jest postrzegana, jako czynnik wzbogacający potencjał ludzki.

Gminy w powiecie mają charakter typowo rolniczy z tym, że Prudnik i Głogówek bardziej rolniczo-przemysłowy. Na terenie powiatu znajduje się

około 3500 gospodarstw rolnych o średniej powierzchni 5 – 6 ha, przy czym w gminie Głogówek średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 10 ha.

Sytuacja demograficzna w powiecie prudnickim stanowi odzwierciedlenie sytuacji w województwie. W związku z tym Samorząd Województwa opracował program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim, która ma być kompleksowym, komplementarnym, a przez to skutecznym przeciwdziałaniem problemom demograficznym regionu.

W Prudniku znajdują się lokalne instytucje i urzędy: Starostwo Powiatowe, Powiatowa Komenda Policji, Powiatowa Komenda Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowy Urząd Pracy, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Urząd Skarbowy, Poczta Polska, Banki.

Rynek pracy w Prudniku to przemysł lekki, zatrudniający pracowników głównie w zawodach: szwacz, stolarz, tapicer, monter wiązek elektrycznych, montażysta kaset do drukarek.

3. POZIOM BEZROBOCIA

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Prudniku na dzień 31.12.2013 r. wynosiła 3766 osoby, z czego 1866 stanowiły kobiety.

Z ogólnej liczby bezrobotnych 356 osób jest uprawnionych do zasiłku, natomiast 3410 osób nie posiada prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Liczba bezrobotnych w podziale na gminy:

Biała	- 531 osób	w tym kobiety 275
Głogówek	- 660 osób	w tym kobiety 359
Lubrza	- 304 osoby	w tym kobiety 145
Prudnik	- 2271 osób	w tym kobiety 1087

Stopa bezrobocia w powiecie prudnickim na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosiła 20,6 %.

Stopa bezrobocia w powiecie prudnickim w latach 2008 - 2013

	Stopa bezrobocia w % na dzień 31.12.						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Powiat	13,6	16,4	17,6	18,0	19,3	20,6	
Województwo	9,9	12,6	13,1	13,3	14,2	14,3	
Kraj	9,5	11,9	12,3	12,5	13,4	13,4	

ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW

Na 3766 osób bezrobotnych zarejestrowanych w analizowanym okresie najliczniejszą grupę stanowili **bezrobotni bez zawodu - 473 osoby** oraz w zawodzie **sprzedawca – 374 osoby**

Struktura bezrobotnych w pozostałych zawodach w przedziale do 200 osób przedstawiała się następująco:

Murarz 120
Krawiec 96
Szwaczka 89
Robotnik gospodarczy 97
Technik ekonomista 81
Ślusarz 69
Obuwnik przemysłowy 64
Kucharz 40
Mechanik samochodów osobowych 44
Stolarz meblowy 48
Magazynier 42
Cukiernik 41
Tapicer 30

Najmniejszą grupę stanowią bezrobotni w zawodach:

Inżynier Zootechnik 1
Kierownik działu transportu 1
Doradca rolniczy 1
Lekarz weterynarii 1
Doradca finansowy 1
Nauczyciel religii 1
Filozof 1
Teolog 1
Archiwista 1
Administrator baz danych 1
Technik mechatronik 1
Instruktor higieny 1

Napływ bezrobotnych wg zawodów w powiecie prudnickim w 2013 r.

W analizowanym okresie ogółem zarejestrowało się 4880 osób, z czego najliczniejszą grupę stanowili **bezrobotni bez zawodu - 829 osób** oraz **bezrobotni w zawodzie sprzedawca –399 osób**.

Struktura napływu bezrobotnych w pozostałych zawodach w przedziale do 60 osób przedstawiała się następująco:

Murarz 136

Robotnik gospodarczy 117

Ślusarz 98

Szwaczka 94

Krawiec 86

Mechanik pojazdów samochodowych 72

Obuwnik przemysłowy 63

Magazynier 49

Robotnik budowlany 48

Robotnik magazynowy 41

Najmniejszy napływ wystąpił w zawodach:

Pilarz kamienia 1

Stolarz galanterii drzewnej 1

Drukarz tkanin 1

Zgrzewacz 1

Telemarketer 1

Policjant służby prewencji 1

Kasjer bankowy 1

Pracownik do spraw socjalnych 1

Technik ogrodnik 1

Technik geodeta 1

ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW

W 2013 roku zgłoszono ogółem 1009 ofert pracy.

Najliczniejszą grupę ofert pracy stanowiły oferty w zawodach **robotnik gospodarczy - 217, sprzedawca – 69.**

Struktura ofert pracy w pozostałych zawodach w przedziale do 40 ofert przedstawiała się następująco:

Technik prac biurowych 68

Magazynier – 27

Murarz - 24

Kierowca samochodu ciężarowego – 21

Brukarz – 20

Pomoc kuchenna - 19

Pracownik ochrony fizycznej bez licencji - 19

Kierowca autobusu – 18

Robotnik budowlany -14

ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH W POWIECIE PRUDNICKIM 2013r.

W 2013r. zawodami deficytowymi w powiecie prudnickim były następujące grupy zawodowe:

Technicy archiwiści i pokrewni - MAX
Kierownicy sprzedaży w marketach – MAX
Pracownicy biur informacji – MAX
Asystenci dentystyczni – MAX
Pomoce domowe i sprzątaczkę – MAX
Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych – MAX
Pracownicy wykonujący dorywcze prace proste – MAX
Windykatorzy i pokrewni – MAX
Sekretarki – 3,6667

Natomiast w rankingu zawodów nadwyżkowych przeważają grupy zawodowe:

Spawacze i pokrewni – 0,5000
Praczniki ręczne i prasowacze – 0,5000
Kosmetyczki i pokrewni – 0,3636
Przedstawiciele handlowi – 0,3333
Księgowi – 0,3103
Dekarze – 0,2941
Zamiatacze i pokrewni – 0,2500
Kucharze – 0,1915
Fryzjerzy – 0,0851

WNIOSKI

Przeprowadzona analiza pozwala na sformułowanie następujących wniosków :

1. Większość bezrobotnych to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia. W większości dysponowali oni kwalifikacjami na poziomie średnim, zasadniczym bądź nie posiadali w ogóle kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Najliczniej reprezentowanymi przez nich zawodami i specjalnościami były: Sprzedawcy, murarze, krawiec, szwaczka, robotnik gospodarczy
2. Najbardziej dynamiczny przyrost liczby bezrobotnych miał miejsce wśród osób bez kwalifikacji, sprzedawców, murarzy, robotnik gospodarczy, ślusarz, szwaczka, krawiec, mechanik pojazdów samochodowych.
3. Pracodawcy zgłaszali do urzędu pracy chęć zatrudnienia osób bezrobotnych przede wszystkim w zawodach takich jak: robotnik gospodarczy, technik prac biurowych, sprzedawca, magazynier, pomoc kuchenna, brukarz, murarz, kierowca samochodu ciężarowego, kierowca autobusu, robotnik budowlany.
4. Znaczny deficyt podaży siły roboczej występował w zawodach takich jak: Technicy archiwiści i pokrewni, kierownicy sprzedaży, pracownicy biur informacji, asystenci dentystyczni, pomoce domowe i sprzątaczkę, sekretarki
5. Istotna nadwyżka podaży siły roboczej występowała w zawodach takich jak: spawacze i pokrewni, praczki ręczne, księgowi, dekarze, przedstawiciele handlowi, kucharze, fryzjerzy

Prawie wszystkie zgłaszane oferty pracy wymagały posiadania przez bezrobotnych wykształcenia co najmniej zawodowego. Z tego względu duża grupa bezrobotnych bez zawodu ma nikłe szanse uzyskania pracy. W tym względzie nieco może złagodzić sytuację system aktywizacji zawodowej w formie szkoleń, staży i przygotowania zawodowego oraz robót publicznych.

Wymagania pracodawców rosną w stosunku do osób z wysokimi kwalifikacjami, po za ściśle kierunkowym wykształceniem wymagana jest bardzo dobra znajomość języków obcych w mowie i w piśmie, bardzo dobra umiejętność obsługi komputera i programów komputerowych oraz posiadanie prawo jazdy.